

ת"פ 33848/09/13 - מדינת ישראל נגד עמית יששכר, אודי שבו, איתן ניסים

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 33848-09-13 מדינת ישראל נ' יששכר ואח'
תיק חיצוני: 3499/12

בפני	כבוד השופט שמואל הרבסט
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	1. עמית יששכר 2. אודי שבו 3. איתן ניסים

החלטה (בעניינו של נאשם 3)

1. בפניי בקשה לפסיקת הוצאות הגנה מטעם הנאשם 3 (להלן: "**הנאשם**"), לפי סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

כתב האישום הוגש נגד הנאשם (וכן נגד נאשמים 1 ו-2) ביום 14.9.13, וייחס לו עבירות של סיוע לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וסיוע לשימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר.

בהכרעת דין אשר ניתנה ביום 23.12.15 זוכה הנאשם וכן נאשם 2 בפרשה דנן מהעבירות המיוחסות להם, נוכח בקשת המאשימה בפתח דיון ההוכחות אשר היה קבוע לאותו היום, למחוק את האישומים.

בקשת המאשימה והכרעת הדין המזכה בעקבותיה, ניתנו לאחר שהנאשמים השיבו לכתב האישום, שלב ההוכחות במשפט החל ונשמעו מספר עדים מטעם המאשימה, כפי שיפורט להלן.

2. כתב האישום מגולל פרשה, שבה מעורבים היו שלושה נאשמים, ובמרכזה זיוף ספח תעודת הזהות של הנאשם 1 על ידי שינוי מעמדו האישי מ"רווק" ל"נשוי", במטרה להקדים ולקבל את פיקדון החייל המשוחרר לו היה זכאי במועד מאוחר יותר.

בכתב האישום המתוקן שבעה סעיפים המתארים בפירוט את השתלשלות העניינים, כשראשיתה בשיתוף הנאשם 1 את נאשם 2 בדבר מצבו הכלכלי הקשה, המשכה בעצת הנאשם 2 להקדים את קבלת הפיקדון בסיועו של הנאשם, ואחריתה- בהצגת ספח תעודת זהות מזויף של הנאשם 1 ותמצית רישום כוזבת ממרשם האוכלוסין בפני פקיד הבנק, וכן

קבלת כספי הפיקדון, סך של 27,179.90 ₪ לידי הנאשם 1.

חלקו של הנאשם 3 בפרשה מוצא ביטוי בסעיף 2 לכתב האישום:

"בהמשך לכך, פנה הנאשם 1 אל הנאשם 3 טלפונית מספר פעמים על מנת שהנאשם יסייע לו במעשה המרמה. הנאשם 3 קישר את הנאשם לאדם אחר, שזהותו אינה ידוע למאשימה (להלן: "האחר") על מנת שזה יסייע לנאשם 1 לזייף תמורת כסף את תעודת הזהות בדיעה שהתעודה המזויפת תשמש את הנאשם 1 בקבלת כספי המענק במרמה. בשלב מסוים, ביקש הנאשם 3 מנאשם 1 תמורה כספית אודות פעילותו האמורה".

3. בבקשתו לפסיקת הוצאות הגנה טען ב"כ הנאשם, עוה"ד אלי כץ, כי כתב האישום הוגש בלא שיש יסוד לאשמה, שכן בראיות שעמדו בפני המאשימה עם הגשתו לא היה דבר וחצי דבר נגד הנאשמים. לשיטתו, גם לו היה מעיד הנאשם 1, אשר לא היה בידי המאשימה להעידו בסופו של דבר בשל אי התייצבותו, הרי שלא הייתה תוצאה זו משתנה כלל וכלל.

הסניגור שטח ותיאר את פניותיו הרבות למאשימה לחזור בה מכתב האישום, את המגעים והמאמצים הרבים והארוכים שנקט לסיומו של ההליך, ואת הערות בית המשפט במהלך ניהולו, נוכח הקשיים הראייתיים והמשפטיים הרבים שבלטו לעין כבר מראשיתו, וביקש לפסוק סך של 11,538 ₪ כהוצאות הגנתו של הנאשם.

4. בתגובת המאשימה לבקשה, סקרה עוה"ד מוריה בינה, את ההלכה והפסיקה הנוהגת בסוגיה של פסיקת הוצאות הגנה וטענה, כי במועד הגשת כתב האישום עמדו בפניה ראיות מספיקות להוכחת אשמת הנאשמים, שכן שלושת הנאשמים מסרו גרסאותיהם לפרשה, ולא היה מקום להעדיף דווקא את גרסת הנאשם 3 על פני גרסאותיהם של הנאשמים האחרים. לשיטתה, הימלטותו של הנאשם 1 בעיצומו של משא ומתן להסדר טיעון בעניינו "טרפה את הקלפים", ומשדחה בית המשפט את בקשתה להורות על הפרדת משפטו, החליטה לחזור בה מהאישום.

כמו כן טענה כי לא התקיימו במקרה זה נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות ופיצוי, סוג הזיכוי ונסיבותיו האישיות של הנאשם אינן מצדיקות זאת, וגם אופן התנהלותו לא גרם לנאשם נזק מיוחד או עינוי דין חמור.

לשיטת המאשימה, קיומן של ישיבות מרובות בעניינו של הנאשם, אינו מצדיק כשלעצמו פסיקת הוצאות, והתנהלותה במסגרת ניהול התיק והעובדה כי מכלול הנתונים נבדק מעת לעת, עד אשר הוחלט לחזור מאישום בטרם שמיעת הסיכומים בתיק, מלמדת כי מדובר בהתנהלות אשר לא נפל בה פגם, ומשום כך יש לדחות את הבקשה.

5. בתגובתו לתגובת המאשימה, ניתח הסניגור את הודעות הנאשמים במשטרה, וטען כי מעבר לכך שמדובר בהודעות שאינן קבילות, הן רוויות סתירות מהותיות ואינן מפלילות את הנאשם 3. לכן, גם לו היו הנאשמים מעידים כעדי תביעה נגד הנאשם, בית המשפט לא היה נותן בהן אמון.

יתר הראיות שהגישה המאשימה - אינן קושרות את הנאשם לעבירות, ולפיכך הפסיקה המוזכרת בתגובת המאשימה מסייעת דווקא לנאשם.

הסניגור טען למחדלי חקירה של המאשימה, בהם אי חקירת מקור הידיעות, אי תיעוד מלא של העימותים שנערכו בין הנאשמים, היעדר בדיקת פלט השיחות של הנאשם ובדיקת האנשים עמם היה בקשר עובר לביצוע התרמית הנטענת.

מכל אלה, עולה לשיטת הסניגור, כי "דבר לא היה מציל את התיק מזיכוי" ולא רק שכתב האישום הוגש ללא יסוד, אלא שגם התיקון המאוחר של כתב האישום היה ללא יסוד, ויש להצר על כך שהמאשימה לא שעתה להפצרותיו לחזור בה מכתב האישום מבעוד מועד. לפיכך בשלב זה, על המאשימה לקחת אחריות על טעויותיה ולשאת בהוצאות הנאשם הן עבור הגנתו והן עבור בקשתו זו לפסיקת הוצאותיו.

6. סעיף 80(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 קובע:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד לאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור".

הוראת סעיף 80 לחוק אוצרת בתוכה שני עקרונות חשובים: **מחד**, היא מכירה בזכותו של אדם שנאלץ להתמודד עם אישומים פליליים נגדו, ולבסוף זוכה מהם, לתשלום הוצאותיו ופיצוי עבור ההליכים שנדרש להם. **מאידך** - דורשת היא, כי פיצוי זה ייפסק אך כאשר היו כשלים בניהול ההליך הפלילי או נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי בעטין של סיבות הקשורות במאשימה, זאת על מנת שלא לרפות את ידיה של המאשימה, שומרת סיפו של החוק, מהעמדתם לדין של אלה שביצעו עבירות אשר הוא, כמובן, אינטרס ציבורי מובהק. משום כך, לא כל נאשם שזוכה בדין, יזכה גם לפיצוי עבור הוצאות הגנתו (ר' לעניין זה פסק דינה של כב' השופטת ע' ארבל בע"פ 5923/07 **שתיאורי נ' מדינת ישראל**, פסקאות 9-10 לפסק הדין מיום 6.4.09, פורסם בנבו).

יצוין, כי נטל ההוכחה מוטל בבקשות מסוג זה על הנאשם התובע את הוצאות המשפט, להוכיח כי עומד הוא בתנאיו של סעיף 80 וזכאי מכוחו לפיצוי ותשלום הוצאותיו.

7. מלשונו של סעיף 80 לחוק העונשין עולה אם כן, כי מכוח שתי חלופות רשאי נאשם שזוכה לתבוע הוצאות.

החלופה הראשונה על פי הסעיף היא כי "לא היה יסוד לאשמה".

על פי הפסיקה, בבוחנו חלופה זו, על בית המשפט לבוא בנעליו של התובע ולעמוד בצומת הדרכים שבה עמד בהגישו את כתב האישום, ולבחון בבחינה אובייקטיבית, האם הראיות שעמדו בפניו בשלב זה היו מספיקות להגשת כתב אישום.

כך נקבע בפסיקת בית המשפט העליון בע"פ 5097/10 :

"המבחן הנדרש לקיומה של העילה הראשונה שמכוחה ניתן "להפעיל" את סעיף 80 לחוק העונשין (דהיינו שמי שזוכה-לא היה יסוד לאשמתו), הוא מבחן "התובע הסביר" ו"הסיכוי הסביר להרשעה". בהתאם לאמת מידה זו יש לבחון באופן אובייקטיבי האם לנוכח התשתית הראייתית שהיתה מונחת בפני התביעה, היה תובע סביר וזהיר מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום (עניין דבש, בעמ' 89; עניין בן ברוך, בפיסקאות 8-9 לפסק דינה של הנשיאה, השופטת ד' ביניש). הקריטריון המנחה כאן הוא "סיכוי סביר להרשעה" (ראו בג"ץ 5699/07 פלונית נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד סב(3) 550(2008). הנה כי כן, על מנת להיכנס לקטגוריה של העילה הראשונה המצדיקה פיצוי והחזר הוצאות, יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר..." (ע"פ 5097/10 בוגנים נ' מדינת ישראל, פסקה 18 לפסק הדין מיום 15.1.13, פורסם בנבו).

הגדרה ממצה למידת חוזקתן של הראיות, מצויה בפסק דינה של כב' השופטת א' חיות בע"פ 11024/02 מנצור נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(1) 436 בעמ' 455:

"לא למותר לציין בהקשר זה את קביעת בית המשפט בעניין דבש לפיה על אף שהמושג 'לא היה יסוד סביר לאשמה' אינו פורש עצמו רק על מקרים קיצוניים שבהם לא היה כל יסוד להאשמה, מדובר באותם מקרים מובהקים שבהם יסוד האשמה הוא יסוד רעוע".

8. האם די היה בראיות שעמדו בפני המאשימה כדי להגיש כתב אישום במקרה שלפניי?

טרם הגישה את כתב האישום, עמדו בפני המאשימה מסמכים המעידים לכאורה על מעשה הזיוף שבכתב האישום, ובהם צילום ספח תעודת הזהות המזויף, תמצית רישום ממרשם האוכלוסין ובקשה למשיכת כספי הפיקדון (הוגשו לתיק בית המשפט). כן עמדו בפניה תלונת המבקרת הפנימית ברשות האוכלוסין אודות זיוף והודעתה, הודעת הממונה על פניות הציבור בקרן והיחידה להכוונת חיילים משוחררים, והודעה נוספת של עובדת משרד הפנים.

בחינת ראיות אלה מלמדת, כי הן מעידות על מעשה הזיוף עצמו, אך אינן מתייחסות כלל לנאשם. לכאורה, ניתן היה לראות בכך חיזוק לאי מעורבותו של הנאשם בזיוף, אולם מטבעם של אותם מסמכים והודעות, הרי שהם עוסקים בזיוף עצמו, ולא בתכנונו וברקימתו, החלק שבו היה מעורב הנאשם על פי הנטען בכתב האישום.

9. הראיות הנוספות אשר עמדו בפני המאשימה, הן הודעות שלוש הנאשמים ודו"חות העימותים שנערכו ביניהם.

הנאשם 1 הודה מייד בתחילת הודעתו בעבירות המיוחסות לו (הודעה צורפה כנספח א' לתגובת הסניגור). הוא מסר כי בשל מצבו הכלכלי הגרוע, משך את כספי הפיקדון, ותיאר כיצד לאחר ששטח את מצבו הכלכלי בפני הנאשם 2, נפגשו עם "אדם אחר" שאותו הוא לא מכיר, וזה מסר לידיו את ספח תעודת הזהות המזויף. משקיבל את כספי הפיקדון, לאחר שהציג את ספח תעודת הזהות המזויף, העביר לנאשם 2 כ- 4,000 ₪, על מנת שזה האחרון ימסרם לאותו אדם אחר.

הנאשם 1 שב וחזר בהודעתו זו, כי אינו יודע מיהו אותו אחר שנתן לו את הספח המזויף, ולא ציין או הזכיר את הנאשם. בהודעתו סתירות נוספות, שאינן קשורות לנאשם, כך לגבי סניף הבנק שבו משך את כספי הפיקדון, האם השיב לאדם האחר את ספח המזויף לאחר מעשה אם לאו, ועוד.

אציין עוד, כי תמונה העובדה שהנאשם 1 לא נחקר אודות עבודתו כפקח במשרד הפנים בעת ביצוע העבירה, והקשר לכך ולמעשה הזיוף.

גם בהודעת הנאשם 2 (ת/5), לא בא זכרו של הנאשם 3. הנאשם 2 מסר כי הנאשם 1 סיפר לו על הוצאת כספי הפיקדון רק בדיעבד, ולא נועץ בו קודם לכן. הוא הכחיש כי סייע לנאשם 1 בכך, וכי קיבל תשלום עבור סיוע שכזה. עוד מסר בעדותו, כי הנאשם 1 קרע בפניו את הספח המזויף.

בהודעתו מכחיש הנאשם 3 כל קשר למעשה הזיוף (ת/9). הוא מסביר כי יתכן שמבקשי רעתו המקנאים בו, קושרים את שמו לפרשה, בלא שהוא מעורב בה כלל וכלל.

10. מיד לאחר גביית הודעתו של הנאשם 2, נערך עימות בינו ובין הנאשם 1 (ת/6). בעימות זה, עולה לראשונה שמו של הנאשם 3, כמי שנתן לנאשם 1 את הספח המזויף.

דברי הנאשמים 1 ו-2 בעימות זה עומדים בסתירה לדבריהם בהודעותיהם, בנקודות שונות. כך למשל, בעימות מודה הנאשם 2 שקיבל מהנאשם 1 כסף כדי להעבירו לאחר, ומודה שנתן לנאשם את מספר הטלפון של נאשם 1, שכן הוא שמע שהנאשם 3 מכיר אנשים שיכולים לסדר את "העניין הזה של המענק לחיילים משוחררים".

אף הנאשם 1 גורס בסופו של עימות זה, כי כל ההתנהלות לגבי הספח המזויף, הייתה מול הנאשם 3, והסביר כי לא אמר את שמו בהודעתו, שכן רק לאחר שהנאשם 2 הזכיר את שמו של הנאשם 3 בעימות, נזכר בכך גם הוא.

עימות נוסף נערך בין הנאשם 3 לנאשם 2 (ת/10). בעימות זה מכחיש הנאשם 2 כי פנה לנאשם 3 בעניין מענקי השחרור, בניגוד לדבריו בעימות הקודם.

עימות נוסף שעמד בפני המאשימה, נערך בין הנאשם 1 לנאשם 3 (ת/11), ובו חוזר הנאשם 1 על כך שהנאשם 3 "עזר לו להגיע לבן אדם" שנתן לו את הספח המזויף.

הנאשם 3, מכחיש גם בעימות זה כל קשר למעשה, וחוזר ואומר שלא ראה את הנאשם 1 מזה שמונה שנים, והוא לא נתן לו שום כסף או מסמך.

יצוין, כי נוסף להפניות הסניגור לסתירות ולקשיים בהודעות ובעימותים, ציין הוא כי אלה אינן קבילות, אולם עניין הקבילות התעורר ונודע אך לאחר תחילת המשפט, כך שלא ניתן לקבוע שחוסר קבילות עמד בפני המאשימה ערב הגשת כתב האישום.

11. אשר למחדלי החקירה שעליהם הצביע הסניגור - אכן מן הראוי היה שהעימותים יוקלטו במלואם, וכי תתבצע חקירה מקיפת אודות הגורמים איתם יצר הנאשם 1 קשר עובר למעשה הזיוף. אולם אי ביצועם של אלה, אינו יורד לשורשו של עניין, ואין בו כדי לכרות את הענף שעליו מונח כתב האישום.

12. עיון בהודעות הנאשמים והעימותים שנערכו ביניהם, מעלה שאלות ותהיות. כפי שטען הסניגור, שמו של הנאשם לא

עלה בהודעות הנאשמים, אלא רק לאחר מכן, בעימותים ביניהם. כן קיימות סתירות בהודעותיהם בנוגע לפרטים שונים בנוגע להשתלשלות העניינים עובר לקבלת ספח תעודת הזהות המזויף. ואולם, לאחר שבחנתי את אלה, תוך התייחסות לסתירות אלה ולטענותיו של הסניגור, שוכנעתי כי הגם שקיימים בהודעות ובעימותים קשיים, הרי היו אלה ראויים לבחינתו של בית המשפט, תוך כדי משפטם של הנאשמים.

לעתים, מסכת הראיות במשפט הפלילי איננה יוצרת תמונה מושלמת וקוהרנטית, ולא מן הנמנע שיהיו בה סימני שאלה ותמיהות, כפי שקורה לא אחת. תפקידו של בית המשפט, לבחון האם קשיים אלה קיבלו מענה הולם עם שמיעת העדויות וחשיפת כלל הראיות, וכך לקבוע האם הוכחה אשמת הנאשמים מעבר לספק סביר, גם בהתקיים אותם קשיים. עצם קיומם של קשיים וחלקים חסרים בתצורף, אין משמעותו בהכרח, כי התשתית הראייתית לא הייתה מספקת מלכתחילה.

כזה הוא המקרה שלפניי.

בחינת הראיות שעמדו בפני המאשימה ערב הגשת כתב האישום, תוך התייחסות לטענותיו של הסניגור ביחס לקשיים ולבעייתיות שבהן, הובילתי למסקנה, כי הגם שמסכת הראיות הראשונית מעוררת חוסר נוחות, הרי בבחינה אובייקטיבית במשקפיה של המאשימה ערב הגשת כתב האישום, לא ניתן לקבוע שלא היה סיכוי סביר להרשעה, או כי מדובר בכתב אישום אשר הושתת מלכתחילה על יסוד רעוע, כנדרש על פי הפסיקה הנ"ל בחלופה זו של "היעדר יסוד סביר לאשמה".

13. החלופה השנייה שמכוחה יהיה זכאי נאשם שזוכה לפיצוי על פי סעיף 80, היא קיומן של **"נסיבות אחרות המצדיקות זאת"**. חלופה זו, בניגוד לחלופה הקודמת לה, מותירה לבית המשפט שיקול דעת רחב יותר בשל עמימותה.

עמימות זו היא שהביאה את הפסיקה למנות רשימה של שיקולים שבית המשפט ישקול בבוחנו חלופה זו ולהתוות קווים מנחים באשר לבחינתה בפסק הדין בעניין **מנצור** הנ"ל, שם, בעמ' 488:

"...הביטוי 'נסיבות אחרות המצדיקות זאת' הינו עמום וראוי כי כך יישאר על מנת לאפשר לבית המשפט שיקול דעת שאיננו תחום ברשימה סגורה של מקרים. עם זאת ראה בית משפט זה לנכון להתוות קווים מנחים וקטגוריות כלליות גם באשר לעילה זו בקובעו כי מדובר בשלושה סוגי עניינים: (1) נסיבות הנוגעות להליך המשפטי עצמו; (2) טיב זיכוי של הנאשם; (3) נסיבות אישיות של הנאשם שזוכה- כגון פגיעה בבריאותו, בשמו הטוב, במשפחתו וכדומה".

הגם שאין מדובר ברשימה סגורה ומחייבת של מקרים בהם מתקיימת חלופה זו, הרי שיש בה כדי להנחות מהו סוג המקרים המתאים לפסיקה על פיה, ואביאה בלשונו של כב' השופט פרופ' י' זמיר בע"פ 7826/96 **רייש נ' מדינת ישראל**, פ"ד נא(1)481:

"להלן רשימה של שיקולים כאלה: האם החקירה נפתחה והאישום הוגש בתום לב, או שמא הנאשם נפל קורבן לעלילת שווא או לשיקולים זרים; האם החקירה נוהלה באופן ראוי, כגון: האם טענת אליבי של הנאשם נבדקה כנדרש והאם נערכה חקירה לעדים שנדרש לחקור אותם; האם התביעה נוהלה באופן שהכביד על

הנאשם ללא הצדקה, וכתוצאה נגרמו לו הוצאות יתרות או מעצרו התמשך מעבר לנדרש; האם המשפט התארך יתר על המידה, ללא הצדקה בעוד הנאשם נתון במעצר, ובלי שניתן לייחס את התארכות המשפט לנאשם עצמו;... האם התברר בדיעבד, ואף שמלכתחילה היה יסוד להאשמה, כי לא היה מקום להגיש את כתב האישום, בשל שיקולים מיוחדים הנוגעים לנאשם, לעניין הציבורי או לנסיבות אחרות; האם בית המשפט זיכה את הנאשם מחמת הספק, בשל היעדר ראיות מספיקות או בשל פגם דיוני בניהול המשפט, או שבית המשפט קבע בצור פסקנית שהנאשם לא ביצע עבירה".

בהמשך פסיקתו של כב' השופט זמיר, דן הוא באיזון שיש לעשות בין השיקולים וקובע:

"האיזון מוטל בעיקר על בית המשפט הערכאה הראשונה: הוא מיטיב להכיר את נסיבות המקרה; הוא התרשם באופן ישיר מן הנאשם; הוא עקב באופן שוטף אחר הדרך שבה ניהל כל צד את עניינו. לכן דרוש טעם מיוחד כדי שבית המשפט לערעורים יתערב בשיקול הדעת של הערכאה הראשונה בעניין זה".

14. האם התקיימו בהליך זה נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות הגנה לנאשם?

כתב האישום המקורי הוגש נגד הנאשם ביום 16.9.13, כשלוש שנים לאחר המועד הנטען בו לביצוע העבירות שתוארו לעיל.

ביום 15.10.13 התקיים דיון ראשון בהליך, ולאחריו שני דיונים נוספים, בהם אך חלק מן הנאשמים התייצבו, ובאי כוח הצדדים ביקשו דחייה למועד אחר.

ביום 27.3.14 הגיש עו"ד כץ בקשה כתובה למאשימה לקיום פגישה על מנת לדון במחיקת הנאשם 3 מכתב האישום, ובה הוא מפרט את נימוקיו.

בקשתו של עו"ד כץ לא זכתה למענה, ולפיכך, שב ושלחה למאשימה ביום 12.5.14.

דיון רביעי התקיים ביום 28.5.14, אז טען בא כוח הנאשם 3, כי כתב האישום אינו מגלה עבירה והנאשם כופר בכל עובדות כתב האישום ו"אין לו קשר לדברים".

על התרשמותי מכתב האישום כצורתו אז, ניתן ללמוד מהערותיי לצדדים, כפי שנרשמה בפרוטוקול הדיון מאותו היום:

"בית המשפט מעיר הערותיו לצדדים:

1. מדוע מדובר בנסיבות מחמירות.

2. לא ברור מכתב האישום מהי העבירה המיוחסת לנאשם 3".

מתמחה מטעם המאשימה שנכחה בדיון הודיעה בתגובה, כי תבדוק את הנושא עם הפרקליטה המטפלת בתיק.

לדיון נוסף מיום 19.10.14 לא התייצב הנאשם 2 וב"כ הנאשם 1, ונקבע מועד נוסף.

ביום 30.10.14 התקיים דיון נוסף, אז חזר עוה"ד כץ על טענותיו, לפיהן כתב האישום אינו מגלה עבירה כלפי הנאשם, וכי קיים קושי מבחינת הגיונו של התיק, שכן הנאשם 1 עובד במשרד הפנים, ועל כן יש להניח בסבירות גבוהה, כי היה משתמש בקשריו שם כדי לבצע את מעשה העבירה.

בהחלטתי מאותו דיון קבעתי:

"טענותיו של ב"כ נאשם 3, אשר אליו הצטרף כיון ע"ד קיוול, ב"כ נאשם 2, נאמרו לפרוטוקול כבר לפני זמן רב ונותרו ללא מענה.

בדיון שהתקיים מיום 28.5.14, העליתי אף אני את התהיות הללו, ותשובה בעניין זה לא התקבלה עד היום...

המאשימה תגיב בכתב על הטענות המקדמיות, וזאת עד ליום 1.1.15.

ככל שלא תגיב המאשימה על טענות אלו עד למועד הנקוב, ייחשב הדבר כהסכמה לנטען על כל המשתמע מכך".

בתגובת המאשימה להחלטה זו מיום 22.12.14, עמדה המאשימה על האמור בכתב האישום, וביקשה כי הנאשם ישיב לכתב האישום המקורי.

בדיון שהתקיים לאחר מכן, ביום 14.1.15, המשיכה המאשימה ועמדה על כך שכתב האישום מגלה עבירה נגד נאשם 3, ואילו סניגוריהם של הנאשמים 2 ו-3 המשיכו וטענו כי לא יכולה להיות מחלוקת שכתב האישום אינו מגלה עבירה, וכך הוריתי בתום הדיון מאותו היום:

"בעניינו של נאשם 3, אכן כתב האישום הנוכחי אינו מגלה מודעות למעשה העבירה, ואין בבקשת התשלום המופיעה בסעיף 3 לפרק העובדות כדי להקים מודעות שכזו. טענותיו של ב"כ הנאשם עלו כבר בדיון ביום 28.5.14 וחזרו ביתר פירוט בדיון מיום 30.10.14, ושם אף קבעתי כי המאשימה תגיב בכתב על טענות אלה.

המאשימה אכן מסרה את תגובתה ביום 22.12.14 אולם אין בתגובה זו (סעיף 2 לתגובה) כדי להקים מעובדות כתב האישום את המודעות אשר איננה קיימת.

עם זאת, המאשימה הגישה בקשה מטעמה היום, באיחור ניכר אך בטרם התיק החל להתנהל, שיש בה כדי לשנות תמונה זו.

אין להתעלם מהתנהלות של המאשימה באופן שנאשם 3 וב"כ הגיעו לביהמ"ש במשך מספר דיונים וטענותיהם נטענו שוב ושוב אך נותרו ללא מענה.

אתן למאשימה, אם כן, ארכה אחרונה קצרת מועד על מנת לבחון את עמדתה בתיק זה ולהגיש בקשה מפורטת ומנומקת לתיקון כתב האישום, וזאת עד ליום 18.1.15 בשעה 12:00.

ככל שלא תוגש כל בקשה, עד למועד זה, יימחק נאשם 3 מכתב האישום...

שאלת ההוצאות תיבחן אף היא בהמשך (ההדגשה אינה במקור, אך יפה היא ורלוונטית לענייננו).

ואכן, בעקבות החלטה זו, ביום 18.1.15, הגישה המאשימה כתב אישום מתוקן, הוא כתב האישום העומד לפנינו כיום.

15. תיקון כתב האישום בראשית שנת 2015, כשנה ומחצה לאחר שהוגש כתב האישום המקורי, ולאחר שב"כ הנאשם שוטח בפני המאשימה את טענותיו שוב ושוב כי הוא אינו מגלה עבירה, ואף בית המשפט מעיר למאשימה פעם אחר פעם, הן בהערות תוך כדי דיון, הן בהחלטות, כמתואר בפרוטוקולים הנ"ל, מעורר חוסר נוחות.

עמידתה של המאשימה על נוסחו המקורי של כתב האישום, במשך זמן כה רב, בעוד היא מותירה את טענות הסניגור ללא מענה או תשובה הולמים, ותוך התעלמות מהערות והחלטות בית המשפט שהובאו לעיל, תוך כדי שמתקיימים דיונים והנאשם וסנגורו מתכננים את הגנתם, לא יכולה להיחשב כהתנהלות סבירה. זאת, במיוחד נוכח העובדה שכל אותה העת מרחפת "עננת" האישום הפלילי מעל ראשו של הנאשם, שטענותיו המובאות מפי סניגורו, נופלות פעם אחר פעם על אוזניים אשר שקלו אותן בכובד ראש.

16. דעתו של ב"כ הנאשם לא נחה גם לאחר שתוקן כתב האישום, והוא הוסיף וטען כי גם כתב האישום המתוקן אינו מגלה עבירה. ואולם, בהחלטתי מיום 9.3.15, דחיתי טענתו בשלב זה וקבעתי כי כתב האישום המתוקן מגלה עבירה, ונקבעו דיונים נוספים.

17. בדיון מיום 10.6.15, ולאחר שהוצאו צווי הבאה לנאשם 1, ונאשם זה לא אותר ולא יצר קשר עם בא כוחו, הוריתי על התליית ההליכים נגד נאשם 1, והוריתי כי דיון ההוכחות הקבוע יישמע במועדו.

ביום 20.10.15, בפתח הדיון הקבוע להוכחות, הודיעה ב"כ המאשימה כי הנאשם 1 טרם אותר ועל כן ביקשה להפריד את האישומים בין הנאשם 1 לנאשמים 2 ו-3. ב"כ הנאשמים התנגדו לכך בתוקף, והחלה שמיעת עדי המאשימה. מטעם המאשימה העידו עובדת רשות האוכלוסין וההגירה, השוטר גובה הודעת הנאשם 1 וכן מפקחת נוספת אשר חקרה את שאר המעורבים, וכן נציג הקרן והיחידה להכוונת חיילים משוחררים.

18. אם לא די היה בתיקון כתב האישום בראשונה, על כל המסכת המסועפת והבעייתית שפורטה לעיל, חזרה המאשימה וביקשה לתקן בשנית את כתב האישום בדרך של הפרדת אישומים והוספת נאשם 1 כעד תביעה נגד הנאשמים 2 ו-3. זאת, לאחר שכבר נשמעו עדים מטעמה, ובעודה טוענת כי היא סבורה שלא נגרם בכך נזק לנאשמים.

לשאלת בית המשפט, האם יש הסבר לכך שבקשה זו לתיקון כתב האישום מוגשת לאחר 11 דיונים כאשר הדיון הראשון התקיים ביום 15.10.13, וכתב האישום הוגש חודש קודם לכן, השיבה:

"עם הכנת התיק להוכחות עלינו על נקודה זו. אם היינו עולים לפני כן הייתה מוגשת בקשה" (ר' פרוטוקול הדיון מיום 20.10.15).

מטבע הדברים, התנגד הסניגור לבקשה לתיקון כתב האישום בשנית, ונימק זאת בקיומם של דיונים רבים, בהכנת קו ההגנה בהסתמך על מצב ראייתי נתון ובכך שעדי המאשימה כבר נשמעו ויהיה צורך לזמנם שוב.

לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, ואת המצב הנתון באותו שלב, דחיתי את הבקשה להפרדת אישומים ותיקון כתב האישום (ר' החלטה מפרוט' הדיון מיום 20.10.15).

נוסף לטעם לדחיית הבקשה בכך שנגד הנאשם 1 לא היה תיק פלילי תלוי באותו מועד, לאחר שההליכים נגדו הותלו, נימקתיה בטעמים אחרים, אשר יש בהם ללמד על נסיבות הגשת הבקשה ועל התנהלות המאשימה בניהול ההליך:

" התיק דנן עוסק באירועים שהתרחשו לכאורה בשלהי שנת 2010.

כתב האישום הוגש בחודש ספטמבר בשנת 2013 כאשר עד היום התקיימו 11 דיונים בתיק.

ככל שניתן היה להבין מטעוניה של ב"כ המאשימה, הרי ההפרדה מתבקשת מטעמים ראייתיים, כך שראוי היה להגיש את כתב האישום בצורה נפרדת כבר בשנת 2013, כאמור...

למותר לציין כי במהלך הדיונים אשר התקיימו בהליך זה, עלו טענות ראייתיות רבות אשר הצריכו דיונים מהותיים, ואף בחלק מהדיונים נתבקשה דחיה מטעם המאשימה על מנת להשיב לטענות בכתב...

הבקשה הוגשה בשלב מאוחר, בפתחו של דיון ההוכחות ולא מצאתי סיבה או נימוק שהביאו למצב זה. אין מדובר בתגליות חדשות אשר נתגלו למאשימה או בשל חומר חקירה חדש, אלא בשל עיון מאוחר בחומר חקירה קדום.

הנאשמים הכינו עצמם באמצעות באי כוחם לקו הגנה מסויים אשר שיקף את המצב הראייתי בתיק, ושינוי מצב זה בפיתחו של דיון ההוכחות, פגע באופן משמעותי בזכויותיהם."

השיקולים שעמדו בפני בעת מתן החלטה זו, יפים גם לעניין הבקשה לפסיקת הוצאות שלפניי.

הבקשה לתיקון כתב האישום בשנית, זמן רב לאחר תחילתו של ההליך המשפטי, כאשר ראוי היה להגיש את כתב האישום בצורה נפרדת מלכתחילה, ותוך שבפני המאשימה עמדו טענותיו של עו"ד כץ והערות בית המשפט, אך היא דחתה אותן שוב ושוב, תוך שהנאשם נאלץ להתגונן מאישום זה, הן בדיוני בית המשפט והן בתשובות ובקשות בכתב- כל אלה מעידים על התנהלות מסורבלת, ארוכה ומתישה, שדרשה מהנאשם משאבים כספיים ונפשיים, שלא לצורך.

19. גם משנדחתה בקשה זו של המאשימה לתיקון כתב האישום, ומשביקשו ב"כ הנאשמים בהמשכו של אותו דיון, כי **"התיק יסתיים היום ועכשיו"**, לא חזרה בה המאשימה מהאישומים, ונוכח בקשתה לבחינה מחודשת של התיק, קבעתי דיון נוסף למועד מאוחר יותר.

בדיון שלאחר מכן, ביום 26.10.15, שב הסניגור על טענותיו, ובפתח הדיון מיום 3.11.15, הודיעה המאשימה כי היא **"שוקלת עיכוב הליכים"**, וביקשה ארכה בת חודש לשם כך.

רק בדיון מיום 23.12.15, ולאחר כל המסכת הדיונית, אשר לא היה מנוס מלהביאה כאן, הודיעה ב"כ המאשימה כי היא מבקשת למחוק את האישומים, ולפיכך זיכיתי כאמור את הנאשמים 2 ו-3.

על תחושתו של ב"כ הנאשם נוכח זיכוי הנאשם, לאחר כל ההשתלשלות המתוארת, ניתן היה ללמוד מהמהירות בה הוגשה בקשתו לפסיקת הוצאות, כבר בהמשכו של אותו היום.

20. סיכומי של דבר, סקירת ההליכים שהתקיימו בהליך זה, מעידה על התנהלות המאשימה אשר גרמה לנאשם עגמת נפש והוצאות, באופן שהיה נמנע לו הייתה מטה אופן לבקשות הסניגור ולטענותיו בהן, כמו גם להחלטות בית המשפט שניתנו במהלך הדיונים, תוך כדי הדיונים ובין דיון אחד למשנהו.

חזרתי ובחנתי את התנהלות המאשימה בהליך זה מראשיתו, עם הגשת כתב האישום, כשלוש שנים לאחר שבוצעו העבירות הנטענות, ועד סיומו בשנת 2015, חמש שנים לאחר מכן, עם הכרזת המאשימה כי היא חוזרת בה מהאישומים והכרעת הדין המזכה אותו.

תשובות המאשימה, הלוקות בחסר, לטענות שהועלו מצד הסניגור ולנוכח הערות בית המשפט, לנוכח הדיונים שנדרש אליהם, בעוד אישומים פליליים עומדים ומרחפים מעל ראשו של הנאשם, יחד עם קיומם של לא פחות מ-14 דיונים, בקשותיו שהוגשו באיחור בלא הסבר שניח את הדעת, מחייבים בנסיבות אלה, כי הנאשם יפוצה, גם אם לא במלוא הסכום המבוקש.

אשר לטענת המאשימה, לפיה מאחר שהנאשם לא נעצר ולא שהה במעצר עד תום הליכים או במעצר בית, הרי שאין לפסוק לו פיצויים על פי הפסיקה, אפנה לפסיקתו של בית המשפט המחוזי בת"פ 18632-02-14 **מדינת ישראל נ' משולם**, מיום 27.5.15 (פורסם בנבו), שם פסק כב' השופט מ' דרורי פיצוי לנאשמים שזכו, הגם שלא היו במעצר, וקבע כי הם זכאים לפיצוי עבור ייצוגם המשפטי וכן עבור המתח בו היו שרויים. כדעתו של השופט דרורי בהחלטתו, סבור גם אני כי הגם שבתי המשפט לא השתמשו במינוח זה, הרי שבעת פסיקת פיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין, מביא בית המשפט בחשבון לא רק את ימי המעצר שנמדדים בימים, ולא רק את תשלום שכר טרחת עורך הדין, אלא גם את המתח שבו היה שרוי הנאשם שנמצא בסיכון (ר' פסקה 54 לפסק הדין בעניין משולם).

מובן כי הנאשם לא יזכה לפיצוי עבור ימי מעצר, אולם אין בעובדה שלא נעצר, כדי לגרוע או לאיין מההליכים המרובים להם נדרש, את ההוצאות להן נזקק כדי להתגונן מהאישומים המיוחסים לו, הן נוכח כתב אישום אשר לא גילה עבירה מלכתחילה, הן נוכח בקשה לתיקון כתב אישום בשנית ויתר העניינים שעלו וצצו עם ניהול ההליכים והדיונים, כפי שנפרשו כאן בהרחבה.

סקרתי את הדיונים והבקשות שהוגשו, במטרה לבחון מהי פרשת הדרכים שבה שומה היה על המאשימה לחדול מניהול ההליך, להבין כי אין תכלית בניהולו, ואשר ממנה והלאה, זכאי הנאשם לפיצוי ולהחזר הוצאות הגנתו. סבורני, כי התעקשות המאשימה על המשך ניהול ההליך על פי כתב האישום המקורי, נוכח טענות הסניגור והערות בית המשפט, היא הצומת אשר משבחרת המאשימה להמשיך בה בניהול ההליך, עליה לשאת בהוצאות הנאשם ממנה ואילך.

לפיכך, אני מורה כי הנאשם יפוצה על הוצאות הגנתו החל משיבת המשפט ביום 14.1.15, ואילך. המאשימה תישא, אם כן, בהוצאות הנאשם החל מדיון זה וכולל אותו, עבור שמונה ישיבות שהתקיימו בהליך כמפורט במערכת "נט המשפט", ועל פי פריט ב(2) לתוספת לתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב-1982, הקובעת סך של ₪ 688

עבור כל ישיבה כזו, סך הכל 5,504 ₪.

סכום זה ישולם עד ליום 1.2.16 לידי בא כוחו של הנאשם, ויישא הפרשי ריבית והצמדה כחוק.

בשולי הדברים יצוין, כי מלאכתה של המאשימה מלאכת קודש היא, ואנשיה שליחי מצווה הם, ואין בהחלטה זו כדי לגרוע כהוא זה מכוונתם הרצויה וממעשיהם החשובים.

כגודל המשימה העומדת מולם, כך גודלה של הזהירות הנדרשת. המאשימה חזקה היא וכוחה רב, ואילו הנאשם בודד הוא וכוחו מוחלש לעומתה. בשל יחסי כוחות אלו, נדרשת המאשימה לזהירות יתירה במהלכה המשפטיים, ובכך עוסקת החלטתי זו.

בטוחני, כי לא היה במעשי המאשימה, חלילה, כוונת זדון, אלא רצף של טעויות אשר נעשו בתום לב, אולם, כמאמר הפתגם השגור - "על טעויות משלמים", ובתיק זה הגיעה עת התשלום, וכך קבעתי.

המזכירות תעביר את העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ט' שבט תשע"ו, 19 ינואר 2016, בהעדר הצדדים.